

ΒΗmagazino

No 697 23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2014

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΙΝΕΜΑ Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

Η συνταγή επιτυχίας
που δημιούργησε τη νέα
κινηματογραφική σκηνή

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ 1%

Πώς οι υπερβολικά πλούσιοι
Έλληνες επηρεάστηκαν
από την κρίση

Melina

Η διήγηση μιας αξέχαστης ζωής

+

20 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

Ο Κώστας Λαλιώτης γράφει
για τη Μελίνα που γνώρισε

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

REV/AURION

Ο Κώστας
Λαλιώτης
γράφει
για τη

Μελίνα

«Ποτέ την Κυριακή»
ή «Για πάντα Κυριακή»;

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΟΙ ΕΜΒΑΗΜΑΤΙΚΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ «ΠΟΤΕ την Κυριακή» ή «Για πάντα Κυριακή» εμπεριέχουν ερωτήματα με δύσκολες απαντήσεις, που δυνητικά συνιστούν εναλλακτικές λύσεις σε υπαρξιακά διλήμματα. Η Μελίνα Μερκούρη, με τη ζωή της και το χάρισμά της, με την αλήθεια της και τον μύθο της, έδωσε τις δικές της λυτρωτικές απαντήσεις. Αφησε ανεξίτηλα τα ίχνη της, αποτυπωμένα στον χώρο, στον χρόνο και στους ανθρώπους, στον Πολιτισμό, στην Πολιτική και στους Πολίτες, στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και στον κόσμο.

Στην Ελλάδα, μέσα από τις στάχτες του Πολέμου, μέσα από την εποποιία της Εθνικής Αντίστασης, μέσα από τα ερείπια του Εμφυλίου Πολέμου, μέσα από μια ακρωτηριασμένη και μελαγχολική Δημοκρατία, ξεπήδησε μια ανυπότακτη «φυλή» εκλεκτών Ελλήνων.

Αυτοί οι λαμπροί άνθρωποι, με τις διακρίσεις και τα βραβεία τους, με τα Νομπέλ και τα Οσκαρ τους, με την αξία και το δημιουργικό τους έργο, έστρεψαν το ενδιαφέρον και τα φώτα του κόσμου στην Ελλάδα. Απελευθέρωσαν ένα τεράστιο ωστικό κύμα Φιλελληνισμού σε κάθε γωνιά του πλανήτη, διαμόρφωσαν ένα πρωτόγνωρο, πολύτιμο διαχρονικό «πολιτισμικό» και «οικονομικό» κεφάλαιο για τη χώρα. Έδωσαν μια ταυτότητα, μια νέα πίστη και περηφάνια στους Έλληνες και στις δυνατότητές τους.

Σε αυτές τις παρέες των Δημιουργών, σε αυτούς τους κύκλους των εκλεκτών, η Μελίνα από την αρχή και ο Ζυλ Ντασέν μετά συμμετείχαν δραστήρια και πρωταγωνιστικά με όρους μέθεξης. Για πολλές δεκαετίες αδιαμφισβήτητα αυτό το «αλληλοσυμπληρούμενο ζεύγος» αποτελούσε ένα σημείο κοινής αναφοράς, έναν καταλύτη που μπορούσε να καθορίζει τις χημείες και τις συνενώσεις διαφορετικών ανθρώπων.

Ο τόπος της συνάντησης, της διασύνδεσης και της σύνθεσης αυτής της «παρέας», το «αζιμούθιο» των Δημιουργών (Ελλήνων και Φιλελλήνων), ήταν το κρυφό και φανερό μυστικό τους. Πάντα ταυτιζόταν με το ανοιχτό και φιλόξενο σπίτι της Μελίνας, με τη μεγάλη, θερμή και αισθησιακή αγκαλιά της που σχημάτιζαν δυο χέρια-φτερούγες, με αετσία κυκλοτερή κίνηση.

Η «εστία», το «ανοιχτό σπίτι» της Μελίνας, όπου κι αν βρισκόταν, στην Ελλάδα, την Αθήνα και την Επίδαυρο, στο Παρίσι και στη Ρώμη,

1

2

στο Λονδίνο και στη Νέα Υόρκη, πάντα αποτελούσε ένα ανοιχτό σχολείο διδασκαλίας, μαθητείας και μύησης, ένα εργαστήριο, μια μικρογραφία ενός πυρηνικού εργοστασίου όπου ο καθένας κατέθετε ιδέες, προτάσεις, τεχνολογίες και πρώτες ύλες για τις δημιουργικές εκρήξεις του παρόντος και του μέλλοντος.

Η Μελίνα ως οικοδέσποινα, με την αίγλη και τα μαγικά φίλτρα της, μέσα στο «ανοιχτό σπίτι» της, συνένωνε τους πάντες με όρους μύησης και όρκους πίστης. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο κοινής αναφοράς τους μπορούσαν να υπάρχουν και να συνυπάρχουν, να συμφωνήσουν, να συ-

γκρουστούν και να συμπλιωθούν όλα τα «Ιερά Τέρατα» της Τέχνης, της Πολιτικής, της Επιστήμης από την Ελλάδα και από όλες τις χώρες της Ευρώπης, της Αμερικής, της Ασίας και της Αφρικής.

Η Μελίνα σε κάθε συνάντηση, σε κάθε συζήτηση, σε κάθε επικοινωνία της με τα «Ιερά Τέρατα» στεκόταν ευγενικά απέναντί τους και πλάι τους ως ίση προς ίσους, στεκόταν πάντα όρθια και ευθυτενής σαν ένα δένδρο, σαν μια ψηλή και λυγροκόρμη Λεύκα με βαθιές και στέρες ρίζες.

Με την ακατανίκητη έλξη και δύναμή της μπροστά στους εξεχόντες, προβεβλημένους και βραβευμένους ανθρώπους των Γραμμάτων, των Τεχνών και της Επιστήμης, μπροστά στους βασιλείς, στους προέδρους, προθυπουργούς και υπουργούς κάθε χώρας, μπροστά στους θρησκευτικούς ηγέτες, μπροστά στους ισχυρούς του χρήματος και των μέσων επικοινωνίας, μπροστά στους ηγέτες των κομμάτων και των κινημάτων, πάντα πρόβαλλε, χωρίς μιζέριας και υποκλίσεις, φιλικά και καθαρά, την προικισμένη από τη φύση και τους θεούς Ελλάδα, πρόβαλλε αυθεντικά τη σύγχρονη Ελλάδα με τον μοναδικό, πολυδιάστατο μακραίωνα Πολιτισμό της.

Με υποδειγματική εναλλαγή λόγου και εκφραστικών χειρονομιών προχωρούσε στη σύνοψη ότι «...η Ελλάδα είναι μικρή αλλά έρχεται από μακριά και φιλοδοξεί να πάει μακριά,

Στο «ανοιχτό σπίτι» της Μελίνας, κάθε αδύναμος, αδικημένος και κατατρεγμένος Πολίτης, κάθε αντιστασιακός από κάθε γωνιά του κόσμου μπορούσε να πει τον πόνο του, να πει ένα ποτήρι νερό, να φάει ένα πιάτο φαγητό, να ζητήσει αλλά και να πάρει «δανεικά, αλλά αγύριστα» χρήματα

Στην Αθήνα με τη Μελίνα

- 1 Στην Εκάλη, έπειτα από συνεδρία του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠαΣοΚ.
- 2 Στον Αστέρα Βουλαγαμένης, το 1989.
- 3 Σε συναυλία του Λουκιανού Κηλαηδόνη στον Λυκαβηττό, στη μέση η Μελίνα, δεξιά ο Κώστας Λαλιώτης και η σύζυγός του Μαρίνα, και αριστερά ο Γιώργος Κιμούλης και η Μαρία Δαμανάκη, τότε πρόεδρος του Συνασπισμού.

Πίστευε βαθιά στην αέναη ανανέωση και στη δημιουργική ώθηση παντού, στην Τέχνη, στην Επιστήμη, στην Πολιτική, μέσα από τη διαδοχή των γενεών, γιατί δίχως αλλαγές και ανατροπές δεν υπάρχει παρόν και μέλλον, υπάρχει μόνο μια κεκμημένη αδράνεια, μια νοσταλγική καθήλωση στο παρελθόν.

Η Μελίνα στην αξιολόγηση των ταλαντούχων νέων ήταν πολύ αυστηρή, γιατί δεν ήθελε ποτέ να δίνει το «χάρισμα» σε κάθε φιλόδοξο νέο, αλλά να ευλογεί εκείνους τους νέους και τις νέες που διέθεταν το «χάρισμα». Πολλές φορές μονολογούσε: «...Με το χάρισμα γεννιέσαι, ζεις και μεγαλουργείς...», «...Το χάρισμα δεν χαρίζεται και δεν δανείζεται...», «...Ευτυχώς ή δυστυχώς, το χάρισμα και το ταλέντο δεν μπορεί να τα αγοράσει κανένας, γιατί απλώς δεν πωλούνται πουθενά στον κόσμο...».

Θεωρούσε ότι το «χάρισμα», το «όνωμα», η «καταγωγή» για τους νέους ανθρώπους μπορούσαν να αποτελούν ένα ιδιότυπο βάρος, ένα συμβόλαιο κληρονομιάς για επιβίωση και συντήρηση.

Αντιθέτως, θεωρούσε ότι κάθε νέος άνθρωπος με «χάρισμα» δεν χάνεται ποτέ και κάποια στιγμή θα ανοίξει τα φτερά του για να πετάξει με τη δική του δύναμη, ψηλά και μακριά, σε δிக்கές του τροχιές.

Κάθε φορά που η ίδια η ζωή επαλήθευε τις προβλέψεις, τις διαισθήσεις και τις προφητείες της και τα ρισκαρισμένα στοιχήματά της ένιωθε τη λύτρωση της δικαίωσης και τη χαρά της αναγνώρισης, γιατί στην επιτυχία και στο μεσουράνημα των «χαρισματικών» νέων είχε και αυτή, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, μια μικρή ή μεγάλη συμβολή. ●

* Το κείμενο αυτό αποτελεί απόσπασμα από το εκτεταμένο πολιτικό και προσωπικό κείμενο του Κώστα Λαλιώτη για την προσωπικότητα και τη διαδρομή της Μελίνας Μερκούρη στην Τέχνη και στην Πολιτική. Το ολοκληρωμένο κείμενο θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη (www.melinamercuriofoundation.org.gr) στις 6 Μαρτίου 2014, με αφορμή τη συμπλήρωση 20 ετών από τον θάνατό της.

γι' αυτό δε ζητάει πολλά, αλλά με την αξία της δικαιωματικά διεκδικεί τα πάντα...».

Συνέχιζε ακάθεκτη με τα αξιοπίστα επιχειρήματά της. Τελειώνει την τελετουργία υπεράσπισης και την προβολή της Ελλάδας και των Ελλήνων κλείνοντας με έξυπνη, χαριτωμένη και πονηρή ανεπαίσθητη κίνηση το αριστερό πρασινογάλαζο μάτι της και με παρθενικό ύφος αθώας έφηβης, με τις κορυφαίες ατάκες της...

«...Εμείς οι Έλληνες έχουμε δικαιώματα αλλά κυρίως ευθύνες και υποχρεώσεις...».

«...Εμείς οι Έλληνες είμαστε ρεαλιστές. Ζητάμε το δίκιο μας, έστω κι αν σήμερα φαντάζει σαν αδύνατο...».

«...Η φωνή σας, η θέση σας, η στάση σας υπέρ της Ελλάδας, υπέρ των Ελλήνων, είναι μια πράξη αυτονόητη...».

«...Μη μου το αρνηθείς, δεν μπορείς να μου πεις όχι, είμαι σίγουρη ότι σε έχω πείσει...».

Στο «ανοιχτό σπίτι» της Μελίνας, το ευλογημένο από τον Ξένιο Δία, εκτός από τους «επώνυμους» φίλους της, συνυπήρχαν την ίδια στιγμή όλοι οι «άλλοι», οι «ακώλυτοι» φίλοι της, που είχαν και αυτοί αυτοτελή πρόσβαση με όλα τα συναφή δικαιώματά τους. Κάθε αδύναμος, αδικημένος και κατατρεγμένος Πολίτης από τις γειτονιές του Πειραιά και της Αθήνας, από κάθε περιοχή της Ελλάδας και του Ελληνισμού, κάθε δικόμοσος πολίτης του κόσμου και κάθε αντιστα-

σιακός από κάθε γωνιά του κόσμου μπορούσε να πει τον πόνο του, να προωθήσει το αίτημά του, να βρει θαλπωρή και υποστήριξη, να πει ένα ποτήρι νερό, να φάει ένα πιάτο φαγητό, να πει ένα ποτήρι κρασί, να ζητήσει αλλά και να πάρει «δανεικά, αλλά αγύριστα» χρήματα.

Η Μελίνα αγαπούσε τους ανθρώπους έξω και πέρα από τις αναφορές και τα αξιώματά τους, γι' αυτό στο σπίτι της είχε επιβάλει τους δικούς της νόμους, που ποτέ κανείς δεν μπορούσε να παραβεί. Οι όροι φιλοξενίας και σεβασμού ήταν απολύτως ίδιοι ανάμεσα στα «Ιερά Τέρατα» όλης της Γης και στους «απλούς πολίτες» από κάθε γωνιά της Ελλάδας και του κόσμου.

Μέσα σε αυτό το «ανοιχτό σπίτι», «σπίτι Γκονζάλες» το είχαν βαφτίσει κάποιοι επιστήθιο φίλοι, η Μελίνα είχε εγκαταστήσει το αρχηγείο της για να καθοδηγεί τη «συνωμοσία της νεότητας» και να πυροδοτεί τη δημιουργική «εκρηκτική ύλη» της νεότητας, με στόχο την επέλαση των νέων σε κάθε έκφραση της κοινωνικής ζωής.

Ως διαχρονική και φανατική κυνηγός ταλέντων, για δεκαετίες είχε αποδωθεί σε έναν αγώνα ανακάλυψης, καταγραφής και μύησης νέων ανθρώπων, που με το χάρισμά τους είχαν τη δύναμη και τη δυνατότητα να προκαλέσουν είτε ήπιες και σταδιακές αλλαγές είτε αιφνιδιαστικές, δυναμικές ανατροπές στις παγιωμένες ισοροπίες των «κατεστημένων δυνάμεων» και των «ιερών τεράτων» στον Πολιτισμό, στην Πολιτική, στα Κόμματα, στα ΜΜΕ, στα Πανεπιστήμια.